

Využití preferenčních hlasů ve volbách do PS

20.Června 2006 Jiří Kozák

Teorie volebních systémů v zásadě rozlišuje mezi třemi podobami kandidátních listin – přísně vázanými, vázanými a volnými. U prvního typu může volič volit pouze stranu bez jakékoliv preference kandidáta (např. Španělsko). V druhém případě má volič možnost dávat podporu jednotlivým kandidátům, avšak omezenou, a to jak stranou (volič může preferovat pouze v rámci jedné strany), tak počtem preferovaných kandidátů (liší se stát od státu). Tato metoda se využívá např. v České republice. U tohoto případu také rozhoduje, kolik procent preferenčních hlasů musí kandidát získat, aby poskočil na 1. místo (u nás aktuálně 7 %). V posledním případě má volič možnost preferovat kandidáty napříč stranami v neomezeném množství (např. Švýcarsko). Následující text přináší analýzu využití preferenčních hlasů v posledních volbách do Poslanecké sněmovny.

Využití preferenčních hlasů u jednotlivých stran

Překvapivě nejvíce pomohli preferenční hlasy níže postaveným kandidátům komunistické strany. Voliči strany, pověstní svojí disciplinovaností, využili možnosti preferovat dva kandidáty poměrně často a nakonec dokázali do Sněmovny dostat pět kandidátů, kteří by se dle původně sestavené kandidátky do dolní komory Parlamentu nedostali. Do Sněmovny se tak dostal např. Vladimír Koníček, Václav Exner či Zuzka Rujbrová.

Poměrně často využívali preferenčních hlasů voliči Strany zelených, v menší míře též sociální demokracie. U Zelených se ovšem podpora často nedokázala koncentrovat na jednoho kandidáta a nestačila tak většímu množství kandidátů na překročení sedmiprocentní hranice. Jediné, komu se to podařilo, byla Kateřina Jacques v Praze. Pravým opakem Zelených byla ODS, jejíž voliči v řadě krajů využívali preference minimálně, zato však dokázali svoji podporu koncentrovat a dostat do Sněmovny dva hůře postavené kandidáty – Juraje Ranince v Libereckém kraji a Alenu Páralovou v kraji Pardubickém. Jednoho kandidáta z hůře postaveného místa dostali do poslaneckých lavic voliči ČSSD – z pátého místa získal zaměstnání ve Sněmovní ulici Pavel Ploc. I řada dalších kandidátů sociální demokracie, kteří byli vnitrostranickým rozhodnutím odsunuti na nevolitelná místa, dokázala upoutat pozornost řady voličů – značný počet preferencí získala např. Milada Emmerová v Plzeňském kraji, Jaroslav Foldyna v Ústeckém či Radim Turek v Moravskoslezském. Voliči lidové strany využívali svých preferencí tradičně častěji, v letošním případě však ve většině případů pro preferenci svého lídra.

Absolutní a relativní počty preferenčních hlasů

V pořadí deseti nejúspěšnějších kandidátů v absolutním počtu preferenčních hlasů se umístili pouze zástupci ODS a ČSSD. Nejvíce preferencí absolutně získal lídr ODS Mirek Topolánek. Celkově se v první desítce objevuje po pěti zástupcích z každé ze dvou nejsilnějších stran (viz tabulka 1). Co se krajského rozložení týče, tak kandidát ODS zvítězil v počtu preferenčních hlasů v 10 krajích, kandidát ČSSD ve 3 a kandidát KDU-ČSL v jednom.

Zkoumáme-li relativní počet preferencí (tj. počet hlasů pro kandidáta v rámci hlasů pro stranu), dostáváme odlišné výsledky, dané zejména „preferenční“ aktivitou voličů KDU-ČSL – v první desítce se objevuje hned šest lidoveckých kandidátů. ODS reprezentoval v této skupině pouze Petr Gandalovič, což ještě více podtrhuje jeho vynikající výsledek v Ústeckém kraji (viz tabulka 2). Petr Gandalovič se stal co do relativního počtu preferencí rovněž dominantní postavou v rámci ODS (tabulka 3).

Tabulka 1: Absolutní počty preferenčních hlasů

Mirek topolánek (ODS) 36 645

Jiří Paroubek (ČSSD)	31 779
Lubomír Zaorálek (ČSSD)	24 754
Bohuslav Sobotka (ČSSD)	24 448
Petr Gandalovič (ODS)	22 889
David Rath (ČSSD)	19 928
Lucie Talmanová (ODS)	14 468
Vítězslav Jandák (ČSSD)	13 688
Martin Říman (ODS)	13 180
Petr Nečas (ODS)	11 153

Tabulka 2: Relativní počet preferenčních hlasů

Jiří paroubek (čssd) 23,91%

Miroslav Kalousek (KDU-ČSL)	19,94%
Vlasta Parkanová (KDU-ČSL)	18,04%
Petr Gandalovič (ODS)	17,55%
Petr Pávek (SZ)	17,45%
Jan Kasal (KDU-ČSL)	16,10%
Jaroslav Lobkowicz (KDU-ČSL)	16,04%
Tomáš Kvapil (KDU-ČSL)	15,56%
Vojtěch Filip (KSČM)	15,16%
Michaela Šojdrová (KDU-ČSL)	13,96%

Tabulka 3: Relativní počty preferenčních hlasů dle krajů - ODS

petr gandalovič (úl) 17,55%

Mirek Topolánek (Praha)	11,55%
Petr Nečas (ZLN)	11,00%
Miroslava Němcová (VYS)	10,01%
<i>Alena Páralová (PCE)</i>	<i>9,93%</i>
Ivan Langer (OL)	9,62%
<i>Juraj Raninec (LIB)</i>	<i>8,55%</i>
Martin Říman (MS)	7,68%
Jiří Pospíšil (PLZ)	6,58%
Miloš Patera (KV)	6,16%
Zdeňka Horníková (HK)	4,55%
Vlastimil Tlustý (SČ)	4,54%
Tom Zajíček (JČ)	3,52%
<i>Dana Filipi (JM)</i>	<i><u>3,03%</u></i>

petr gandalovič (úl)	17,55%
Tomáš Hasil (LIB)	3,06%
Ladislav Libý (PCE)	2,78%
Václav Mencl (JM)	2,78%

Pozn.: Kurzívou jsou vyznačeni ti kandidáti, kteří nekandidovali z prvního místa; lídři těchto krajů jsou uvedeni pod čarou.